

ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС

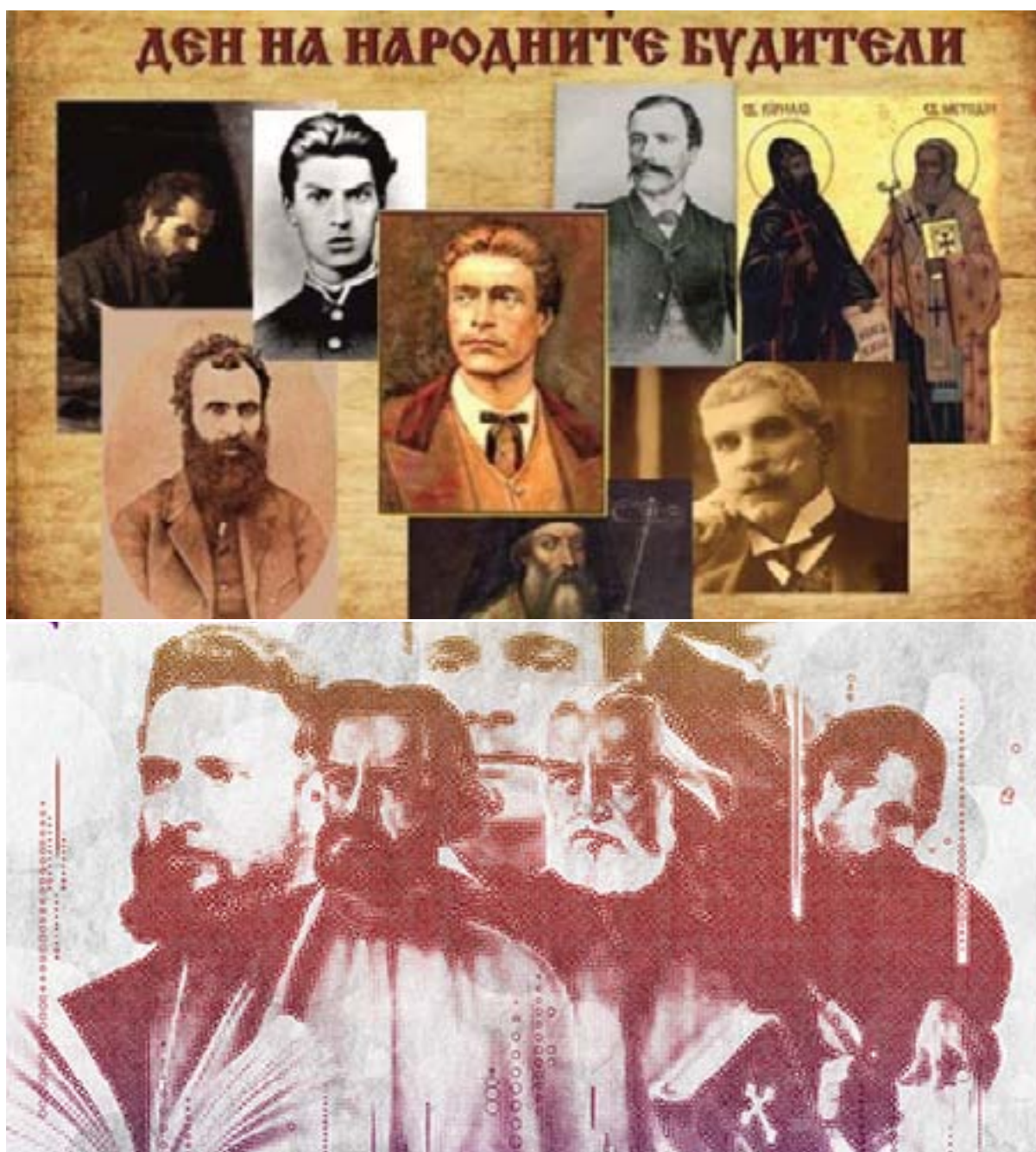
БРОЙ 202 Година XXVI
септември - октомври 2018
Цена 1,00 лв.

ВЕСТНИК ЗА ЛИТЕРАТУРА И КУЛТУРА

Основан от Д.Б.Митов и списван от него
от 1928 г. до 1944 г. в София

КАТ № 430 ISSN 1310 - 7917

Добри ХРИСТОВ

ХИМН НА НАРОДНИТЕ БУДИТЕЛИ

О, будители народни,
цял низ светли имена,
чисти, сийни благородни,
вий сте наш`те знамена
нам за вечни времена.

Чест и слава, вечна слава
Вам будители народни!
Ваш`та памет вдъхновява
към дела за светли дни.

Горди сме с история славна,
горди сред славянски род.
С Кирил и Методий пламна
пламък светъл на възход.
С писмена към нов живот.

Ботев, Левски – великани
с тях и сонм дейци безчет.
Със смъртта си по балкани
род прославиха със чест.
Нек пребъдат в слава и чест!

Павел МИТОВ, Полифонично - НАГРАДА НА ЕСЕНЕН САЛОН 2018, Зала „Байер“ - Стара Загора

Картините в броя са от
Есенен салон 2018

Христо КАЦАРОВ

**95 години
от рождението
на поета
(1923 - 1994)**

И сега върху мене се леят
шедри чучурчета като свирки
от камъш и от захарна тръстика.
Всички помпени станции пеят.
Аз вървя под небето изпразнен
и окъпан от много Сазлийки,
ще достигна до село Преславен.

Злати ЗЛАТЕВ, По Йордан Радичков, „Тенец“

ПЧЕЛИ

Мойте пчели са моята стража.
Вдъхновението ми пазят.
В тоя свят на модерни
и страшни оръжия
да не съм беззащитен.
думата си да кажа
и пчелното ми селско царство
лета и пролети да завладее...
Сражават се моите пчели.
Верните ми копиеносци.
Но хвърлят ли копието си остро,
назад не се връщат
при мене.
Умират безименни и неизвестни...
Но аз продължавам да пиша
за цвят, за обич, за бащина
страха...
И тъжни са моите песни
поякога.
Тъжни са. Колко много пчели
в кошера ми умряха.

1972

ДЪЖД

Намаля на Сазлия водата,
шом циганите-кошничари
поженаха саза.
Издигна се птичка до облака.
Моята болка му каза.
Огря ме светкавица. Дъжд заваля.

ГЪЛЪБИ

Градушки, ветрове и суши.
Цветя от задуха умират.
Войни, големи или малки,
в сърцето ми не се побират.
Догоря като огнище
Вьетнам и още пуши.
Така е нажежен простора,
че може даже от светулка
да пламне сушата повторно.
А толкоз нежен аз се връщам
от Гълъбово тази вечер!

Нахрани ме гугукаш гълъб
с трохи от детска престъпулка.
И сит съм, подмладен за дълго
с гълъбова нежна сила.
Люлея се на детска люлка
и облака ми е закрила -
стъстена пара от Сазлия.

На пара никой не разчита.
И в тази равнина, където
слънчогледовата златна пита
се върти като тения,
аз дали ще оцелея,
и гнездо на гълъб под небето
за Гълъбово като нея.

СЕЛЯНИН

Не съм се родил на нощта
в тъмнината.
Затуй не обичам
студената нощ,
в която
разбойникът само пресмята
какво е спечелил по пътя си лош.
Утеха съм аз на жена работлива.
На топлото лято
в пръстта съм роден
и най ми е драго в узрялата нива,
когато посрещам големия ден!

ЦВЯТ НА ТОПОЛА

През юли един зимен ден
се повтаря -
най-хубавия,
в който казва пчеларя:
ще има роени пчели,
ако сняг през деня завали.

Сякаш някой тополите брули.
Снежен рояк неусетно излита -
виелица бяла от снежни пчели.
Няма кошер за тях.
Има восъчна пита.

Земята мирише на сухи тревя,
на пожъната нива, на лайка...
И никой не може да ги улови,
ще се пръснат рояците.
В станте влизат.
Въртят се по ъглите,
майка си търсят и моята майка.

Аз съм дете.
Снежен рой ме върти
и не мога снежинка
с ръка да си хвана.

Да ме отнесе
извън прага на времето.

Неуловимото бяга.

ГЕО МИЛЕВ НА СТРАНИЦИТЕ НА ВЕСТНИК „ПРАВДА“

В началото нека да уточним. Става дума за вестника с посоченото заглавие, който излиза в Пловдив през периода 08.10.1922 - 24.01.1926 г. с главен редактор д-р Ал. Пеев, заместен по-късно от Св. Славов.

Интересът към Г. Милев се събужда след осъществено намерение на дирекция „Глобус“ да организира голяма поредица от сказки, сред които и 10 „по художествена литература и филология“. ¹ Техни автори са били д-р Ст. Младенов, проф. д-р К. Гълъбов, проф. Ал. Балабанов, д-р Дим. Гаврийски, Дора Габе, Г. Милев, руският емигрант Ал. Феодоров. Както отбелязва издание-то, поредицата започва в началото на ноември 1923 г., а в рубриката „Културна хроника“ помества отзиви за някои от изнесените сказки. Месец след това „Правда“ уведомява читателите си: „Дирекция „Глобус“ съобщава, че от 13 декември - 17 декември т.г. урежда с писателите Ал. Феодоров и Гео Милев художествена литературна седмица. Г-н Милев ще говори на тема: 1) „Залез на западноевропейската цивилизация“; 2) „Образът на жената в изкуството“; 3) „Яворов“. Г-н Ал. Феодоров - „Лични впечатления за Чехов, Л. Андреев и Майков“. Освен горните теми, писателите ще прочетат и свои неиздадени работи.“ ²

След изброените в началото имена на сказчиците на първо място вниманието е насочено към Г. Милев. Автор с псевдоним Т. Д. изразява впечатлението си от сказката „Залез на западноевропейската цивилизация“, изнесена на Военния клуб: „Г-н Милев говори като поет, който интуитивно чувства приближаването на нещо ново. Ние очакваме с радост останалите сказки на Г. Милев, който със своя оригинален стил и мисъл ни завладя напълно с първата си сказка.“ ³ Но интересът към писателя не стихва и пак в същата рубрика е публикуван анонимен отзив за неговата беседа за Яворов, който „според Г. Милев е големият български поет, в чиято душа е скръбта, меланхолията на българското племе, напластявани в българската душа през вековете“ ⁴

Не се минава и без конфузии. Макар да се изказва ласкаво за сказката на проф. К. Гълъбов, Р. (псевдоним на д-р Ал. Пеев) пише с огорчение: „Все пак, държим да отбележим, че накрая Г. Гълъбов направи едно отклонение от темата си, като се нахвърли твърде остро върху г. Гео Милев - нещо, което засенчи малко отличното впечатление от трите му лекции.“ ⁵ Можем само да съжаляваме, че авторът не обяснява каква е била същината на това „отклонение“.

„Правда“ не помества отзив за втората сказка на Г. Милев - „Образът на

жената в изкуството“. Но ни поднася една приятна изненада. В края на декември се появява текст със заглавие „Димчо Дебелянов“, придружен от следната редакционна бележка: „По случай възпоменателната сказка за Д. Д., която урежда дирекция „Глобус“ в неделя, 3 ч. след пладне в салона на Военния клуб.“ Тук се завързва следният сюжет: „Сказката е на Константин Гълъбов, но за да се подсили интересът към нея, гл. редактор на вестника Александър Пеев предварително помества статията на Гео Милев.“ ⁶ Тъй като текстът не е публикуван дори и в най-пълните многотомни съчинения на писателя, ще го приведа изцяло, оствременявайки само правописа.

„Това печално лице, с премрежени очи и горчива усмивка на устните, е живо и днес пред душата на ония, които го обичаха някога, живо и днес - осем години след смъртта; но, сякаш - още по-печално: с някакъв съдържан укор в погледа: вий ме сторихте жертва! Безвременна жертва. Напразна жертва. Твърде рано. А сега е вече твърде късно. Защото той ни остави само една малка книга стихове. Малък спомен от своята голяма душа.

Голяма душа. Душата на един истински поет. Която мъчно можеше да побере в душния затвор на нашата българска действителност:

„Аз съм заключеник в мрачен затвор
жалби далечни и спомени лишин“...

Тая душа искаше да пее - да слави Бога и Вселената; а гласът, който изпушаше, беше вопъл; тая душа искаше да живее, да изживее с радост върховния устрем към Идеала, - а животът, който тя живееше и доизживя така болно - като пламък, който в миг пригасна - бе само страдание. Страданието между грубо противоречие на устрема и съкрушението, идеала и разочарованието, възторга и победената воля. Ни ден, ни нощ, ни Разцвет, ни смърт.

„Аз умирам и светло се раждам“

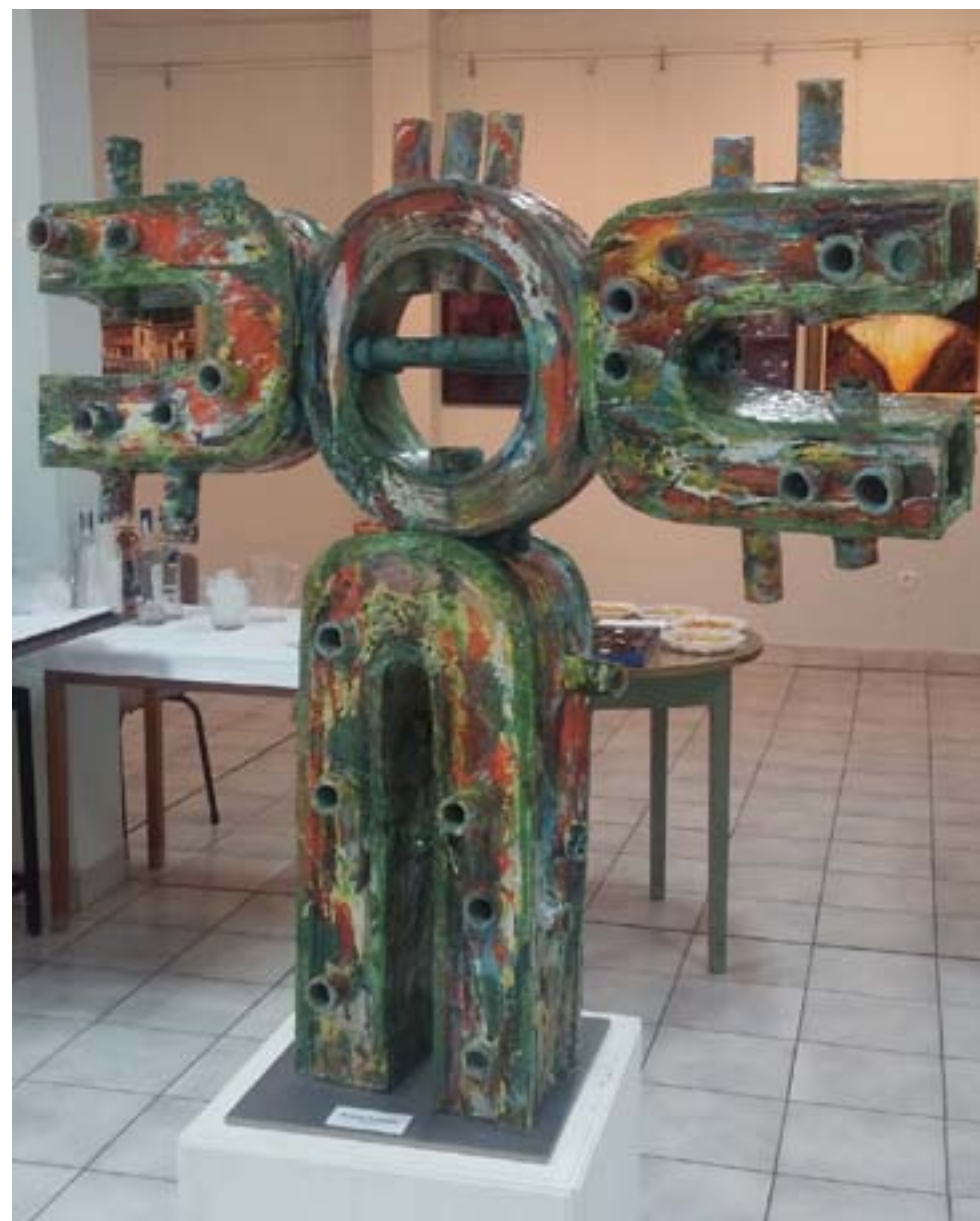
Може би Съдбата на всяка голяма, избрана душа - тук, у нас. Може би съдбата на всяка голяма, избрана душа - тук, на земята.

Аз пазя едно писмо от Димчо Дебелянов, в което може би в момент на непоносима болка - е записан най-големият, най-болният вопъл на тая заключена душа:

„И когато дойде часът да се откажа от всичко, да избягам - аз ще избягам през прозореца: за да се знае, че бягам!“

Но и в най-нажежения трепет на страданието затрепера най-дълбоката струна в душата на Димчо - и от нея се отрониха звуци, които и до днес, със своята дълбочина и искреност, остават единствени в нашата поезия. „Елегии“, „Под сурдинка“, „Гора“, „Мин“, „Черна песен“, „Легенда за разблудната царкня“...

Болни звуци, прозвучали с такава чистота на звука, с такова съвършенство на стиха, че - досегнали веднъж слуха ни - те не ще изчезнат от нашия

Бончо ТОДОРОВ, Сея

спомен - тия звуци на съвършена поезия. Нито образът на поета, големият образ на поета Димчо Дебелянов, който запълва в нашата лирика - сам и единствен - десетилетието след Яворов.“ ⁷

След публикацията интересът към Г. Милев не сква. Месец след излизането на кн. I на сп. „Пламък“ вестникът отбелязва това в рубриката „Хроника“ ⁸. Редакцията на „Правда“ проявява светкавичен рефлекс и още на следващия ден дава своята оценка: „Прави дълбоко впечатление отличният подбор на материалите, които са поместени в него. Но още по-силно импонира здравият критерий, който се прокарва от редакторите на списанието.“ Следва и обещанието: „В един от близките броеве ние ще дадем извадки от програмата на списанието, печатани в първата книжка.“ ⁹

След по-малко от седмица това става факт - излиза статията „ПЛАМЪК, месечно списание за изкуство и култура“ от д-р А. П. (Александър Пеев) ¹⁰ В нея оценката е още по-висока: „Без преувеличение може да се каже, че след списание „Мисъл“ на д-р Кръстев, нашата бедна книжнина не познава друго списание, което да има такава широка амплитуда в подбора и толкова богата художествена мисъл, каквато съдържа „Пламък“. То иде твърде навреме да тури край на една безпрогледна нощ в областта на изкуството и критиката, която продължаваше повече от 10 години.“

Като се има предвид, че казаното се

отнася само за първата книжка, на едно току-що проходило издание, оценката наистина е повече от впечатляваща и както го доказват следващите броеве, провидческа. Затова трябва да отдадем заслужената почит на рецензента д-р Ал. Пеев. Но само за проникувен рецензент ли става дума? Не! Той фактически прави препечатка на половината (точно толкова - правил съм сравнение) от програмната статия „И свет вот ме светитсия“, носеща подпис „Пламък“, но с предполагаемо авторство на Г. Милев. Така „директивите на списанието“ (изразът е на д-р Ал. Пеев) придобиват двойна публичност, заживяват втори живот.

Иван ДЕЛИИВАНОВ

¹ Народните четения на Дирекция „Глобус“ през 1923-1924 г. - Правда, III, 1924/5, бр. 476, 18.05.1924, с. 2.

² Пак там, II, 1923, бр. 352, 12.12.1923 г., с. 1.

³ Пак там, бр. 355, 15.12.1923, с. 2.

⁴ Пак там, бр. 357, 18.12.1923, с. 2.

⁵ Пак там, бр. 364, 26.12.1923, с. 2.

⁶ Гео Милев (1895-1925). Летопис на неговия живот и творчество. П., Макрос, 2005, с. 189.

⁷ „Правда“, II, 1923, бр. 361, 22.12.1923, с. 2.

⁸ Пак там, III, 1924/5, бр. 400, 13.02.1924, с. 1/.

⁹ Пак там, бр. 401, 14.02.1924, с. 2.

¹⁰ Пак там, бр. 405, 19.02.1924, с. 2.

 <p>Скъпи съграждани, уважаеми жители и гости на община Стара Загора, Първи ноември е Ден на народните будители, празник, посветен на делото на възрожденците - книжовници и просветители, борци за национално освобождение! Първи ноември е общобългарски празник на историческата памет и на националното ни самочувствие! Днес изразяваме своята признателност не само към будителите на възрожденската епоха, но и към съвременните будители: учители, артисти, писатели, художници, творци! Поздравявам всички, които с труда си допринасят за утвърждаването на Община Стара Загора като съвременен център на българската култура, наука и образование! Поздравявам всички талантиливи млади хора с постижения в областите, в които се изявяват, както и техните родители и преподаватели за усилията и ентузиазма, които полагат! България е имала своите будители в не по-малко тежки времена! Ще ги има и занапред! Бъдете здрави, от цялото си сърце ви желая успех!</p> <p style="text-align: right;">Живко ТОДОРОВ КМЕТ НА ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА</p> 	 <p>Уважаеми старозагорци, Поднасям Ви сърдечен поздрав по повод 1 ноември – Ден на народните будители! <i>Днес отдаваме почит към всички онези, които изпълват със съдържание дейността на българските духовници и книжовници. Поздравявам всеки един, който съхранява и надгражда националния дух и идентичност, в който гори стремеж към усъвършенстване, защото както е казал поетът - един народ, който има съзнание, култура, писменост, наука, непременно ще има светла и трайна бъднина!</i> Таньо БРАЙКОВ Председател на Общински съвет - Стара Загора</p>
--	--

Худ. Гая КОЛЕВА
Наперения

Цветана КАЧЕРИЛСКА

ИГРА НА БИТИЕТО

Прашинки сме от канара,
изронени от ветрове солени,
разбягани, неукротени.
Завръщаме се пак
към изначалната скала.

Страхът мъжи.

С прегризаните истини
така значимо ли е битието?

Кодирани геноми спят
в око на глуптика.

И пак се силим да сме канара,
Мойсей, Христос
или поне далечен връх...
Мистралът заличи следите,
последният ни залез се разми.
Разбърка багрите,
върху пращинката
нанесе шрих.

Каква игра на битието!

КАМЪЧЕТА

хеликоптери, самолети и слончета. Дядото пускаше монета и шарените играчки се понасяха със свистене напред, нагоре и настрани. Детето викаше радостно и когато електронното конче или слонче притихнеха безжизнени, поглеждаше хитро дядо си: - Пак! Дядо, искам пак! Дядо Мишо я повеждаше към следващото влакче или хеликоптер, пускаше монета и играта продължаваше. - Дядо, виж, дядо, виж! - извика възбудено Фия, разрови тревата край асфалтовата алея и подреди няколко камъчета. - Това камъче е бяло облаче, а това, другото, е черен облак, от който ще завали дъжд. Виждаш ли?

- Хвърли камъчетата, мръсни са. Ръцете ти на какво заприличаха! - каза дядото.

Откъм катерушката дотича баба Елена и извика ядосана:

- Колко пъти ти казвам да не събираш тия мръсни камъчета?! Ръцете ти станаха черни, какво ще обясним на майка ти? - разтърси ръцете на момичето, за да паднат камъчетата, които то стискаше в дланта си и изрита с крак наредените на асфалта.

Фия се разсърди на баба си, но не заплака. Погледна я укорно и хукна да гони гълъбите. След малко клекина до едно дърво и пак започна да събира камъчета.

- А-а-а, не! - извика баба Елена и издърпа внучката от дървото. - Спри да събираш тия мръсотии!

Фия изтича при дядо си: - Виж, дядо, погледни! Нали това камъче прилича на клоуна, а това на маймунката от цирка? - и показа камъчетата на дланта си.

Бяха ходили преди няколко дни на цирк. София се радваше на маймунките, слоновете, кончетата и акробатите. Най-много се впечатли от клоуна, който в антракта я разходи на гърба на кончето пони една обиколка на манежа.

Клоунът я придържаше за ръката, а тя

беше се вторачила в червения му нос. - Дядо, дядо, погледни! Това камъче е като кончето пони - показа София поредното камъче. - А това, погледни, дядо, това е като червения нос на клоуна. Аз пипнах носа му, докато ме разхождаше с понито. Носът му е червен, но не е мек като домати.

Баба Елена извика: - Изхвърли всички камъчета! Майка ти ще се кара.

Когато се прибраха въщи, Фия носеше в ръцете си доста камъчета. Не бяха разбрали кога ги е събрала. Тя хукна с тях в къщата, но баба ѝ я спря: - Остави ги тук, до вратата! - извика тя ядосано и дръпна момичето.

Фия изтърсен ръцете си и струпа камъчетата до входната врата. Вече вътре в стаята се затича към майка си и се оплака:

- Пък баба не ми дава да събирам камъчета. Ела, мамо, да ти ги покажа откъд до вратата. Много са хубави.

- Никакви камъчета няма да събираш повече! Погледни си ръцете! Камъчетата са мръсни, ще се разболееш! Ела, ела! - майката я поведе към банята.

След като изми ръцете ѝ, се развика на бабата и дядото:

- Ако не можете да я гледате както трябва, няма да я пускам повече с вас в парка.

Двамата се спогледаха сконфузени и дядо Мишо промърмори:

- Не, не, как така няма да я пускаш с нас! Това не е нормално. Не може така! Скоро ще се върнете в Лондон, ние кога ще бъдем със София. Кога ще ѝ се порадваме?

- Бабо, виж! Ръцете ми не са черни като лапите на вълка - протегна чистите си длани момичето.

Следващите дни разходките в парка продължиха. Внучката тонеше гълъбите по алените, люлееше се на люлките, качваше се и се спускаше по катерушките. Дядо Мишо пускаше монета след монета в шарените

Полина-Десислава БАТЕШКОВА

Върховете на пръстите пареха сякаш едва досягат смътното привързване на двама изстинали от живота и прекомерната му употреба, пренаситени от дозите и все по-малко изчислени до най-невидимия милиметър се изпиваме по рещета и чакаме изваблението от страничните си ефекти.

Подмамени от пролясъците на паметта още сричаме езика на смиренито и може би там е костилката на живота, която чули зъбите, опитващи се да го опитомят.

Когато вече не понасяш меланхоличните пристъпи на закърелите ми пръсти, едва опипващи дъното, спомни си, моля те, самотата и я сподели с всички излишни, откършени от стволта плодове, загубили нектара на живота си, но продължаващи да хранят хората.

електронни играчки и Фия се понасяше с хеликоптери, самолети и влакчетата или препускаше на гърба на кончетата, слончетата и камили. Често клякаше до някое дърво или край асфалтовата алея и отново събираше камъчета.

- Дядо, дядо, погледни! - извика възторжено. - Това камъче е като медената питка.

Всеки ден при връщане от парка, въпреки кавгите на майката, Фия изтърсваше камъчета пред вратата на къщата и купчинката нарастваше.

София се върна с майка си и баща си в Англия. Изведнъж къщата опустя, притисната от болезнена тишина.

Дядо Мишо спираше до купчинката от камъчета пред входа на къщата и дълго ги оглеждаше. Една вечер ги събра и внесе в хола. Бавно и внимателно с ритуална тържественост подреди камъчетата в редици на масичката.

Дядо Мишо спираше до купчинката от камъчета пред входа на къщата и дълго ги оглеждаше. Една вечер ги събра и внесе в хола. Бавно и внимателно с ритуална тържественост подреди камъчетата в редици на масичката.

При поставянето им се чуваше тихо почукване, сякаш София ги пренасяше от Лондон и ги спускаше на масичката с детска нежност и любов. В хола звучеше топлият, настоятелен глас на София:

- Дядо, пак! Искам пак!...

Във вечерния сумрак дядо Мишо ясно виждаше бялата ръка на Фия да маха за довиждане и да изпраща въздушни целувки от салона за излитащи на летището.

Постепенно къщата се изпълни с мека светлина. Камъчетата сияеха с различни отблясъци - виолетови, сини, оранжеви, сedefено бели и нежозелени.

- Елена, ела! - дядо Мишо извика жена си.

Тя се надвеси над масичката, а той прошепна:

- Тези камъчета са възлешбини. Погледни!

И двамата, приятно изненадани, видяха клоуна с червения като домати нос, бялото облаче, черния облак, от който ще завали дъжд, маймунката, медената питка и кончето пони, с което клоунът разходи София една обиколка на цирковия манеж.

ДВА РАЗКАЗА ОТ ДЕСИСЛАВА ТОМОВА

ЕЗЕРОТО ИНАРИ

...Патриция - жена на средна възраст, - беше заобиколена от такива мърморковци, които наричаше паразити, които ѝ смучат кръвта. Не можеше да се похвали със завидна съдба. Имаше един провален брак зад гърба си, когато беше на 33 години. Той изтрая само три месеца; беше омъжена за един италиански музикален продуцент на име Микеле, когато беше свободен и в същия град. Живееха в Милано, но той постоянно пътуваше с групите и изпълнителите. В самото начало между тях имаше страст и химия, която прерасна в ненавист, съперничества за превъзходство, раздразнение. Двамата бяха с ченати характери и трудно се погаждаха. Според Патриция, тя правеше достатъчно компромиси, пускайки го за по няколко седмици. Първо го придружаваше. След това той се оправдаваше, че няма бюджет за нея и не може да я вземе със себе си, докато нещата се разпаднаха. Накрая тръгна с една от асистентките: 18-годишна „кифла“ с изкуствена уста и мигли, с които клепкаше като ранена сърна в очакване на бонуси. Всичко това много

привличаше Микеле. Той зарязва с един замах съвместния им живот. Добре поне, че от историята не останаха последствия като непредвидена бременност. Патриция беше интериорен дизайнер. Имаше свое собствено студио и печелеше добре, но не си представяше, че ще живее като самотна майка. Тя копнееше да има до себе си човек, на когото да разчита и на когото да се опре. Беше потънала в мисли, а сърцето ѝ беше покрито със скреж. Дали щеше да превъзмогне студа, който я сковаваше отвътре, отново да стане онова жизнерадостно създание, което беше, преди да срещне Микеле? Имаше в миналото си няколко неуспешни опита да се оближи с обектите на своята любов. Всичко ѝ изглеждаше изгубено. Дразнеха я престорената сърдечност и дружелюбност на италианците. Майка ѝ, италианка, беше изоставила нейния баща и се омъжи повторно. Баща ѝ Феликс, който живееше във Финландия в Соданкила, беше я поканил да му дойде на гости. От близо година не беше го виждала. Обади му се по телефона:

- Здравей, татко! Наред ли е всичко? Мога ли другата седмица да те посетя?

- Разбира се. Винаги си добре дошла.

- Имаш ли нужда от нещо, татко?

- Освен от присъствието ти, от нищо друго.

- Чакам с нетърпение да се видим - възкликна Патриция.

кажа как ще си изкарвате прехраната и ще си получите документите за престоя тук.

На следващия ден тайфата от африканци беше на централната улица. Ерике ги заведе до склад в малка уличка навътре, която пресичаше Ла Рамбла. Оттам взеха необходимата стока, с която сяха да търгуват на „черно“.

Това бяха сувенирчетата - ключодържатели и магнитчета, шапки, разкошни ветрила от плат, така характерни за Испания, всякакви дрънкулки, също маратонки и дамски чанти от изкуствена кожа. Ерике даваше на всеки по одеало, „оборудвано“ с въженица, които, обясни им той, трябва да дръпнат, веднага щом забележат, че ги грози някаква опасност. Като дръпнеха въженицата, одеалата се превръщаха в чували, които те можеха да преметнат през рамо и да бягат.

Всички африканци си бяха по местата, наканали по улицата като търсещи трохи хляб врабчета. Рене беше много притеснителен. Лицето му беше изопнато от напрежение. В Нигерия беше получил солидно образование по социални науки и не мислеше, че ще си изкарва прехраната по този начин. В същото това време Марги се разхождаше по барселонските улици и спира пред постелката на Рене. Хареса си едно много красиво ветрило с надпис „BARCELONA“, и го купи веднага. Че защо не? - струваше само 2 евро: африканците държаха много по-ниски цени от магазините в центъра; хората предпочиташа да спестят пари и купуваха от тях. Вгледа се в одухотвореното лице на продавача Рене, който ѝ стана симпатичен. Около 20 минути двамата си бърбиха на английски. Марго си взе ветрилото и бавно се отдалечи, като си вееше.

Обади се на своя приятел каталон-

Тя заприготвя багажа си - един куфар с най-необходимите принадлежности и дрехи. Беше решила да остане десетина дни. Все пак беше зима и трябваше да се облича топло. Феликс живееше в Лапландия, а дъщеря му искаше да види Северното сияние и да усети безкрайните бели нощи през януари. След няколко часа полет самолетът се приземи. Баща ѝ я чакаше на летището. Целуна я нежно по бузата, прегърна я и я качи в колата. Патриция беше доста изморена. След вечерята веднага отиде в стаята си, за да поспи.

На другия ден се запозна със съседката Илда - млада самотна жена, която живееше в къщата до тяхната. Те си допаднаха от пръв поглед. Една незрима нишка ги свързваше: бяха изоставени от любимите си мъже. Илда беше само на 25 и имаше шанса да срещне нова любов. Имаше спокойно хладно изражение. Предложи на Патриция да отидат заедно да съзерцават екстравагантния природен феномен, какъвто беше Северното сияние: основната причина Патриция да обича Финландия. Друга причина беше: някъде там далеч на Север да стои ледовете в своята душа. Двете с Илда наблюдаваха събитието: огромни светлинни петна в небето, облаци от светлина, подвижни

лъчи във вид на дъги, завеси от светлина и светлинни потоци. Сиянието се появи в бледозелено и розово; имаше и нюанси на червено, синьо, жълто, виолетово. Решиха да прекратят няколко дни заедно, по женски, в иглу до езерото Инари. Това беше чудесен начин да победят студа, като съзерцават природното чудо и останат в иглу с чаша горещ чай в ръка.

Нещо се прокрадаваше в душата на Илда. Цяла нощ тя не заспа. Патриция забеляза, че тя отиде да вземе някакви лекарства. После отново легна в леглото си, за да отморява. На сутринта Илда се промъкна незабелязано и отиде на езерото, което беше замръзнало. Тя носеше със себе си зимни кънки. Набързо ги обу и се отправи към ледената площадка. Затанцува върху леда като балерина. В този миг Патриция се събуди и отиде до масата. Там съзря опаковката с антидепресанти на Илда. След като откри, че Илда я няма, излезе да я търси. Хрумна ѝ, че може да е отишла на езерото. Предния ден ѝ беше споменала, че мястото много я съблазнява. Като пристигна, Патриция видя как новата ѝ приятелка правеше кръгчета върху замеденото езеро. Тръпки я побиха. Илда екстатично се носеше върху леда. Патриция извика: „Веднага се връщай!“.

В този миг ледът се пропука, а Илда потъна между двете ледени плочи, които се бяха отворили и бяха я погълнали...

Нено БАКАЛСКИ,
Морски спомен

обяснявайки иденте на Декарт относно протяжната и мислещата субстанции, даде следния пример:

- Стана ли ви ясно, колеги? За разлика от мен и от вас, камъкът не мисли.

Рене, досущ като ученик, вдигна ръка и зададе въпроса:

- А Вие откъде знаете, камък не мисли? Вие кога бил камък?

След минута неловко мълчание аудиторията избухна в гръмок смях.

По-късно същия ден Рене отиде да работи. Този път неколцина африканци бяха в подзепа на метрото. Всички познаваха тези червсти хора като „мантерос“ (манта на испански е одеало). Изведнъж някой наддаде тревожен стон, че към тях приближава полицията. Мигом събраха стоката си на вързопи и хукнаха да бягат. Рене не успя да реагира толкова бързо и, вцепенен от ужас, се закова на място. Полицията го залови, взе стоката и му сложи белезници. Марго, минавайки оттам, видя, какво се случва. Загрижена за симпатичния африканец, реши да го придружи до участъка. Като активистка за човешките права се смяташе длъжна да помогне, както може. Обаче в участъка документите на Рене се оказаха редовни и с право на престой в Испания. Марго плати глоба, след което полицията пусна Рене, обаче се заповед за незабавното екстрадиране на африканец от страната.

Както му е редът, Марго заспа на дивана пред телевизора. Когато се събуди, припомни си чудната история, която беше създала. Установи, че телевизорът още работеше. След като го изгаси, погледна към бюрото си, върху което имаше един глобус; завъртя го и мислено се озова в Нигерия при своя приятел Рене.

ДА СИ СПОМНИМ ...

Иван КРЪСТЕВ

(1920 - 2013)

ДОКОСВАНЕ С ПОЕЗИЯТА

Отдавна косата е сива,
днес бяла е вече почти.
Ти идваш, а аз си отивам.
Цъфтиш ти, аз губя черти.

По пътя насрещен студен е
и тъжен приветният вик.
За миг изравняваш се с мене
и заедно с теб съм... ЗА МИГ.

Докосвам ти рамото. Тръпки.
Жестоко, но няма друг път.
По него там твоите стъпки
обратно на моите вървят!

София, 1993

СПАСИТЕЛ НА ПТИЦИ И ХОРА

На Цар Освободител

През моето детство на иконата
те зърнах в селския ни храм.
Кой бе те сложил там със коня
до Бога - и сега не знам!

Светец си! Дядо ми разказваше,
че в турско, сред вода и сняг,
при нас дошъл си с птица в пазва,
спасена в ледения мрак.

С теб яздели мъже от Север.
С мустаци - скрежни повесма,
те минали до моето село
- речи го - половин Земя,

за да дарят с живот Родината,
да стоплят робската ѝ пръст
и да оставят край пъртините
душите си под дървен кръст...

И днес на старата икона.
шом зърна погледа ти благ,
аз виждам твойта сприя конна,
душите-кръстове под сняг;

дочувам птици как се канят
да те възпеят в звънка реч,
как пада счупен ятаганът
от удара на твоя меч!

1943

САМАРСКОТО ЗНАМЕ

На Ангел Каралийчев

Опърлено от огън и олово,
сред здрача на старинния музей
потрепваш ти като крило орлово
и като мълния върхът ти грей.

Мълчат край теб поборници от въськ.
Припомнят ли си - как в ония дни
самарската девойка русокоса
наши по тебе сърмени ресни?

Как сетне знаменосците ти - бледи,
се люшкаха един след друг в пръстта?
Но ти веднъж дори не се наведе,
а в облаците горе все плющя!

От гръм земята беше ослепена,
ала видя през черните треви
как твоята дръжка, в боя поломена,
на две се счупи, но не се преви!...

Опърлено от огън и олово,
сред здрача на старинния музей
потрепваш ти като крило орлово
и като мълния върхът ти грей!

1940

НАСТРОЕНИЕ

На майка ми

Когато дърветата нямат
ни сенки, ни птичи очи
и на вечерта монограмът –
луната - зад облак мълчи,

вървиш по пътеки, дълбани
от стъпки, и гледаш с тъга
как пада по земните рани
студената сол на снега.

Тъй смела, безгрижна си уж ти,
а тръпно предчувстваш беди:
напразно ли вятърът лющи
от свода и сняг, и звезди?

Сняг пада, топи се и само
остава по твоят коси.
Едничка ли майката, мамо,
деня от нощта ще спаси?

1944

ПОЕТ

На Пламен Цонев

Мойта реч към бога е въззета –
дето птици, тръгнали на път,
не над тъмни есенни дървета,
а над слънчеви гори летят;

дето розите цъфтят без тръни
и пчели медуват без жила.
И ако дори ми се пръснели
гибел - тя е за добро дошла.

Всяка дума - мъдра или срамна –
там близки във моята душа.
Аз от думи може би ще пламна
и от мисли ще се разруша.

И тогава чаша, пълна с рими,
нека вдигне вятърът за тост:
„Тук, разпнат между пилигрими,
спи поетът - братът на Христос!“

София, 1993

*Мирослав ИБРИШИМОВ, Кът от рая*Катерина ДЖАВГОВА

КАТО ВЯТЪРА

Танцувам
в красиво езерно небе.
Завихрена от танца луд
на вятъра,
потъвам,
в спирала се въртя
и отмалаявам.
И отминават бавно
ветровете и студа.
Звездите, бляскави
с неземножълта светлина
облаците палят като свещи,
изгарят бързо те
във знойната жарава
на нощта.
Запалена от тях луната
над водата е във цвят червеноярък.
Звездите са огледала далечни
за нейното лице,
избликващо под езерните тайни,
в дълбокото
на водната безбрежност
и под лъчите на нощта, която
като сладкопойна птица
по-красива и добра
от своето гнездо се извисява
над къщите на хората щастливи.
Съзирам хоризонта чист,
от вятъра към мен разнесен
и нощите от лебедите снежни.
Събират се
в комините запалени светулки,
докосват ме –
рисунка съм –
блестя и паря,
разкъсана във своята плът,
небесна и червена,
топя се жадно,
а как искам,
искам в тази нощ,
спокойна и добра,
отново да съм цяла,
за да светя,
и да съм студена,
и гореца
като вятъра
в нощта.

ДИПТИХ

И се редуват
изгреви и залези,
заслушани,
загледани
в кадифения танц на пчелите,
в цветното утро,
родено със звън,
в излички, ишиарки...
И кръгове скрити
в облаци свити
със котешки стъпки
се влитат
в кълба...
И примамват
тишината с писък на стрела:
самолетна дия
в безкрайността.

ОТРАЖЕНИЕ

Огледа се слънцето в езерото.
Върбите разчупиха лъчите му:
Крекхи отражения
на светлината и мечтите,
събирани от тревичките, цветята,
от черупките на оголените охлюви,
пръснати като мъниста
в косите на лятото.

ДинкоПАВЛОВ

ОБИЧ

Морето е във мене.
В прегръдка тялото
ми е обсебило,
тъй както звярът
жертвата си
обладава.
Морето е
в душата и сърцето ми -
със цялата си красота
и буен нрав.
Морето е във сънищата ми -
колкото далеч да съм от него...

НОСТАЛГИЧНО

Прелиствам страниците
на живота си.
А те,
като есенни листи разпръснати,
трасират си пътя към залеза...
Прелиствам албума на дните си
и, пленен от предишни видения,
се прегръщам с предишни желания.

А небето над мен
с табун препускащи облаци
рисува тиха носталгия...
Прелиствам...
В огнището жаравата изпепелява.

СЪНИЩА

Най-хубавите сънища
във този град сънувам,
където корабите
винаги усмихнати пристигат,
а лятото от другите лета
най-дълго тук остава.
Във този град
часовникът на времето
перфектно дните ми подрежда
във някакъв невидим ред
и предизвиква минало.
Край този бряг
едно море неповторимо,
най-хубаво
от всичките морета на света,
целува спомените ми
и ги превръща в тишина.

Най-хубавите сънища
на този бряг сънувам!

СБОГУВАНЕ

Не тръгвай
без да се сбогуваш със морето,
защото винаги за тебе ще тъжи.
Ще пита чайките и рибите,
а вятърът вълните ще изпраща
към всички брегове - да те намерят.

Не тръгвай,
без да се сбогуваш със рибарите,
със лодките и мрежите -
защото в утрините тихи
в залива ще те очакват.

Не тръгвай,
без да се сбогуваш с гларуса,
застанал на носа на лодката ти,
с когото разговаряш всеки ден...

И някога,
когато сам смълчано си приседнал
на пясъка край някое море,
една вълна,
света обиколила,
до стъпките ти ще доплува
и ще ги целуне.
А тебе ще благослови!

ПЪТЕКИ

По лунни пътеки вървя.
По лицето ми
бисери-капки солени се стичат,
а край мене
непреминала мъка повява.

По пътеките лунни вървя,
за да търся пътя към изгрева,
а морето,
до мене притихнало,
сънува пристигащи кораби.

По пътеките лунни вървя
и все търся рибарите с лодките,
залюпени от морски истории
за потънали шхуни със злато
на път за Месембрия...

По лунни пътеки вървя -
и възлизам на пътя към утрото,
за да прегърна слънцето -
благодатното мое спасение...

*Динко Павлов, Есенни брегове, стихове,
Издателство Либра Скорп, Бургас, 2016.*

*Тошо СТЕФАНОВ, Когато е синьо I*ДалкаПАВЛОВА

ВРАТА

*Какво е
всъщност лятото, какво е?
Иван Вълев*

Какво е всъщност времето, какво?
Пред пътната врата едно ветрило,
разтворило над детството крило
и утрото ни тук благословило.

Дъждовна капка, слънчев лъч, небе,
петички боси, изгревни възторзи,
и смях, и песни, лигнало врабче,
посочило ни път към хоризонта...

Какво е всъщност времето, какво?
Гнездото на Радичковата сврака.
Все мъкне клечки, кал, перо,
домът ѝ за децата нея чака.

Яйцата в него трябва да снесе –
преди да стигне слънцето зенита,
за малките тук пух да донесе.
Издига лято житната си пита...

Какво е всъщност времето, какво?
Мъгли и киша, осланена шума,
опразнено от близките гнездо,
в което сякаш шетала е чума.

Небето чезне, слива се с пръстта,
изтича нощем призрачно в улуката,
а някъде до пътната врата
душата вече тръгва си от тука...

Какво е всъщност времето, какво?
Космичен лъч, попаднал на Земята
в човек и птица, в някое дърво,
дома си търсец пак на небесата?

Навярно е врата към светове,
които ние, живите, не знаем.
Тъжм за земните си цветове,
но сънищата на звезди ухаят.

МИГ

Знам, че настоящето е само миг.
Всичко друго – минало и ням копнеж.
Ала с устни искам да напиша стих
в този миг в дъжда, притисната до теб.

Да избърша с поглед бръчка от тъга,
да изпия болката на две очи.
Живата вода залива ни сега –
утре ще е късно... С мене помълчи!

Даже и да се разминат след това
пътищата ни, забързани напред,
тайничко ще шепне всяка нощ дъжда
все на тоя миг прекрасния куплет.

БОЛКА

Стремях се към тебе
като към море.
Спуснах коси-водорасли
и смело потеглих надолу.
Без страх от подводни рифове,
от лепкави пипала на октопод
и от хищни морски акули.
Не поисках спасителна риза,
нито път за връщане си оставих.
Чак когато усетих болка
и душата ми почерня от синини,
осъзнах,
че съм скочила
в локва.

ПРОБЛЯСЪЦИ

Поряхах се
на острieto на живота.
От вените ми, вместо кръв,
реката на годините потече...
Едно момиче,
късичко подстригано,
прегръща бързее на Тунджа,
трендафила в градината събира
и силита дните на венец
под башината стряха...
Светулките на лятото брони
и вярва в песни на шурци.
Внезапен вятър
в мрежите ког омота –
далеч да търси дом,
но и до днес не го намери.
Мъгли светулките отнесоха
и онемяха от студа шурците.
Дървото на живота оголя.
Сега годините събирам –
горещи капки кръв
по острieto на живота.

РЕЗОНАНСИ

Сенки от спомени тичат през мене –
бяла магия от утрини дъхави
с мирис на рози, с жребци без стреме,
с ручей лудуващ в легла от мъхове.

Стрелкат се ангели с криле орлови,
фосфорно светят в нощите шърбави.
Влачим след себе си дните оковни,
сякаш душите ни вече са вързани

в друми небесни с коне оседлани...
В сън неспокоен и чаша ракия
давим си болките и мием рани.
Спомени в зимните ручен вият.

СЕЗОНИ

Времето в очите ми се утаява –
върху пролетните минзухари и кокичета,
върху кълнове,
които от пръстта надничат,
се излива шумна, пъстра птича врява.

После слънчев взрив
разхвърля на въртопи
прилива зелен в поля, градини и треви,
сбира златото на пясък с морските вълни,
трупа житните кълчета в тежки снопи.

Лумват след това огньовете на есен –
жълто и кафяво посред сивите мъгли.
Ятото на жеравите в облак се топи,
грак на гарвани замества птича песен.

Ледната метла на вятъра замита
в локвите оцъкдени изгнилите листа.
И врабците в тях издирват
с тръпнещи крилца
зрънцето от слънчогледовата пита.

В тишината зимна мракът се стопява –
слънце утрото целува и снегът искри,
а денят от викове и детски смях киши,
семенца за нова пролет пак засява...

Чакам я! В косите с цъфнали кокичета,
но в очите –
с още топъл слънчев минзухар,
който ще ме води в мрака
като светещ фар
с песните на дни –
последни мои птичета.

15 ГОДИНИ БЕЗ ЖЕКО ХРИСТОВ

ЩАСТЛИВЕЦ

Защо ме мъчиш, Господи,
светец ли ще ме правиш?
Изгърбиха се моите кости
под тежестта на твоите твари.
Да се преструвам на щастливец
ми омръзна,
ще взема раменете си да тръсна -
и нека в бездни се подхлъзна...
Макар да знам, че няма да възкръсна.
Зеленото в очите ми изсъхва
от обич страшна и последна -
плът нажежена ме облъхва...
Ще ме допуснеш ли такъв
до теб да седна?

СЕЛСКА ЦЪРКВА

Тя бе пълна някога със хора,
имаше си проповед
и тя,
синкав дим затуляше простора
и Христос потъваше в цветя.
Но заглъхна селската ни църква
и сега олтарът ѝ е пустей.
Тук-там друпаво врабче прехвърква
и светите свещници люлей.
А отгън пред църквицата стара,
седнал на тревясалия праг,
като пътник,
спрял на мъртва гара,
старият свещеник чака влак.

1965

ПЕСЕН ЗА ТЕБЕ И КРИЛЕТЕ

Събудиха ме мислите по тебе
и аз видях - зората бе дошла.
Къде си ти - дали съм ти потребен,
с тъга погледнах в белите стъкла.
В градината на моите съседи
сред розите момиченце видях,
посягаше то с пръстчетата бледи,
ловеше перепудите със смях.
Полекачка им късаше крилете,
постъпката си без да разбере.
Изтръгнах -
о, видях ти аз ръцете -
посягаха към моите криле.

1965

ТЕЖКИТЕ ДЪРВЕТА

В градината
дърветата са тежки.
В градината узряха плодовете,
но ветрове като крадци с прибезжки
се въмъкнаха сред тежките дървета.
Дърветата,
дърветата са слаби,
щом клоните им виснат до земята,
сега не трябва никой да ги граби,
не трябва да ги кории злият вятър.
...Останаха след бесните вихрушки
дърветата
ограбени, погубени,
а само бряста весело се люшкаше,
защото нищо нямаше за губене.
1965

КЛАДЕНЕЦ НА ДЕТСТВОТО

Заглъхнаха печалните кавали
във кладенеца син
на селските ми дни...
Сега съм в град,
със жерави и цигани
из крайните квартали.
И музика по-друга
в пияна нощ ме весели...
О, жерави и цигани,
извън кръга на ловните полета,
не искам да съм сам.
Боя се да надничам
във кладенеца син
на селските ми дни...
1987

Татяна ПОЛИХРОНОВА, Разширени пространства II

ИМА ЛИ ЖИВОТЪТ ВТОРА ПОЛОВИНА?

„ЖИВОТЪТ НЯМА ВТОРА ПОЛОВИНА“ е рекламиран като своеобразно продължение на „Една и съща нощ“ (2014), много успешен, хвален и дискутиран роман за съдбата на Гео Милев. Прочетох внимателно „другия дневник“. Христо КАРАСТОЯНОВ си е класа. Пише увлекателно, сладкодумно, ефектно, лапидарно. Стегнатият разказ тече привидно фрагментарно – калейдоскопично, прескачайки напред и назад във времето, фикция и документална достоверност се омесват непринудено и държат читателя в напрежение до последната страница. Която се оказва недовършена и недонечатана. Поради което така и не разбрах с колко е надживял бившия генсек Червенков Гео Милев и Шейтанов. Не че не знам – с 55 години, но това не става ясно от поствествованието.

„Животът няма втора половина“ е колкото историческа дисекция на едно кърваво и жестоко минало – 1925 – 1926 г., толкова и горчива размисъл за нерадостната съдба на държавата и интелегенцията ни, на сложните лунини, през които преминава съвременния

свят, оказал се в плен на нетърпимостта, насилието и тероризма. „Другият дневник“ е роман – хроника и проникновено изследване на участва и фамилията Милеви, но не е само за поета и мъченика Гео Милев. Нито пък единствено за анархиста Георги Шейтанов.

Като черна сянка ги следва загадъчния образ на Никола Гешев – суперполицайт, знаещ всичко за комунистите, човекът, за когото няма тайни в подземния и нелегален свят – поради безупречно изградения апарат от информатори и доносници. Професионалистът, който с еднаква лекота лови крадци, криминални престъпници и ловки болшевишки функционери, трупа като Едгар Хувър информация в архива си и бдително следи за всички инциденти и провокации в царството. Логично е той да се изпълине от възмездие и да почине в Мюнхен на 87 години. По нашите географски ширини е така – убиецът винаги надживява своите жертви – с малко или много.

И още нещо – в такава мръсна и нечистоплътна среда, в която политиката се явява средство за докопване до властта и корупционни схеми, наистина

изчезват моралните категории, трудно може да се говори за справедливост и законност, а по традиция изкачилите върха на държавната пирамида не са по – качествени от предходниците си. Поради което примерно комунистите не се различават кой знае колко от стогвористите – превратаджини.

И през 1923 – 1925, и през 1944 г. се извършва насилие и жестокост от безотговорни фактори, преследва се интелегенцията, действа извънредно законодателство, има цензура, а основните виновници за кървавите събития от двайсетте години се оказват съюзници на народните синове – класическите примери са посочени от Карастоянов – Кимон Георгиев и Димо Казасов, имена, говорещи достатъчно за интересувашите се от българската история и политика.

Авторът е съгласен, че „Животът няма втора половина“ – дали това е крилата мисъл на Милю Касабов – е отделен въпрос, но проницателен е, че сам си противоречи. Вярно, животът е неделим, но именно неговата втора част е толкова важна за съдбата един

Гешев или Кимон Георгиев. Първият, обикалящ градовете по света като английски агент, а вторият, наслаждаващ се на властта като премиер, министър, депутат и генерал – полковник, починал също като полиция на 87 години.

Тодор Живков е друга история, но и той си отива на 87. Съвпадение? Съмнявам се.

Христо Карастоянов за пореден път ни изненадва приятно. Поднася ни полемичен, предизвикателен, но прецизно обмислен и написан роман. Той се чете бързо, на един дъх, но постоянно те държи напрек, карат те да се замисляш – за миналото и настоящето, за съдбата на българския дух и държава, за собствената ни орис. Един солиден и смислен роман, от какъвто родната ни литература истински се нуждае.

Борислав ГЪРДЕВ

Христо КАРАСТОЯНОВ, „Животът няма втора половина“, Пловдив, 2018, роман, 303 стр., изд. „Жанет 45“.

ДА СЕ ВЪРНЕШ ТАМ, ОТКЪДЕТО СИ ДОШЪЛ

След „Усмивки се, слънце“ (библ. „Участие“, Ст. Загора, 1995), една експериментална поезия „Поезинки-Patch-Work“ (в колаборация с Мария Донева, Вана Клечерова, Юлияна Радудова и Свилан Бинев) от 2006 г. и „Помня Едем“ (ел. изд. в „LiterNet“ от 2008 г. и книжно тяло от 2017 г. в изд. „Омофор“, С.) от печат излезе третата стихосбирка на старозагорската поетеса Данка КАЛЧЕВА „Небе и домове на хора“ под редакцията на Марин БОДАКОВ. Тя е дело на великотърновското издателство „Фабер“, илюстрирана великолепно от Бояна Петкова. Ето какво бяха забелязали нейните читатели/критици в „Помня Едем“: че тя е дело на поет – детски педагог, че тя самата пише някак по детски, че детската/поетическата ѝ душа е копнежа по Бога, но „библейското не е дидактично“, а „в стилистиката ѝ няма нищо повърхностно или клиширано“; тази поезия трябва да се чете в тишина и да се приема на бавно, на глътки (Пламен Сивов). И още: „Стиховете на Данка Калчева са изкушени от библийския код, от праначалата на раздвоеното ни битие. Те са талантливо съпричастни към човешката участ и към хоризонта, който ни маме да оцеляваме. Да помнят Едем е участ на поетите. И тяхна драма.“ (проф. Валери Стефанов). Но също: това не квазихристиянска лирика; „У нас обичайно ситуацията със съвременната християнска лирика е следната: ако е християнска, не е лирика, ако е лирика, не е съвременна, ако е съвременна, не е християнска... Калчева е от редките изключения на непреднамерено съчетание и на трите компонента. И затова писането ѝ не създава тягост, а усещане за простор, смирен простор.“ (М. Бодаков – в „Ходене по буквите“, в. „Култура“, бр. 21 (2901), 2.06.2017 г.)

Ще добавя, че втората ѝ книжка е тънка и стилна колкото първата, че има цветни рисунки (а на задната корица фотография – нестандартно – авторката с двете си прекрасни деца, снимка на Марина Чамуркова), че когато излезе от печат, Данка беше вече свършила своята магистратура по теология... Но все пак това е друга книга. Този път не толкова изкушена от библийското и вярата, от спомена за Райската градина. Както и предишната книга, тя е структурирана в два цикъла – „Четка и тънкописец“ и „Времето ме

обичаше“. Циклите в предишната книга бяха „Корен от градина“ и „Кръвта е история“. Разликата е видима: бинарното противопоставяне в първия случай е историята около Началото на света и Сътворението (корените, праначалата, Едем) vs Историята, съградена от кръв („Дърво на живота“, „Любов на кръст“, „Истина на кръст“). В „Небе и домове на хора“ то е: природа/вселена/натура/естество/същност/инстинкт vs душа/дух/памет/мечта. Което, разбира се, е общо и преплиташите се теми, реминисценции и образи от двата дяла съвсем не влизат в противоборство. Напротив, допълват се и обогатяват поетическото внушение.

Предвид заглавието на стихосбирката: ако небето/небесата/селенията/висините е онай сфера/купол, която ни защитава и поддържа живота на планетата (а в религиозните представи е място/царство/наследие, обитавано от Бога, ангелите и праведните души; вж. Едем в предишната стихосбирка), върху която поетът-художник рисува своите образи, то домът (или огнището като архетип на дома) или илюзии за стабилност. Домът е жилище, където човек се чувства уютно, сигурно и спокойно. Домът е там, където те обичат“ (Уикипедия). По-едро казано – в живота си човек пребивава между горе и долу, небето и земята, високото и ниското, мечтата/идеала и бита/всекидневие то. Стъпил на земята здраво, но загубил паметта си, кремирал мечтата си; или превърнат в дете, Сизиф и Прометей, обитава един свят на чудеса, сам превърнал се в чудо на природата, така, че „и времето ме обичаше“, бори се с него и побеждава.

Пречупено през поетическата оптика, всичко това изглежда така: в първия дял на книгата „Четка и тънкописец“ поетът-художник извайва по детски наивно и вгълбено природата (въспителното „Зелено“ – помните ли онова „Зелено“ на Вазов?, „Макове“, „Природа“, „До утре“ и др.), опива се от красотата на сезоните („35 сезона“), търси своите обекти на границата между водата и земята („Следобед навън“, „На кея“), сред дребните и незабележими детайли на това-наоколо („Стена на килер“), църковните стени („Етиюд за църква“), болничните дворове („Август в болничния двор“), в красотата на труда („Шивачки“) – един „рисунок на движението“, уловили непреходността в „неверие то“, „гневът и радостта“, „тъгата“, „отчаянието“, „успехът на разума“, „щастие то“, „любовта, морето“, „гордостта“, „докосване[то] до смисъла“. Поетесата определя тези

улумки и като етюди – „за натюрморт с бележки“ (подобно на онази картина на Ван Гог „Селяни, ядящи картофи“ от 1885 г.), „Етиюд за църква“, и като фрагменти – „Летен фрагмент“, но по същество те са наистина „докосване до смисъла“ на битието, когато чуваш „гласът на вселената“ в „копитата на коня“, когато „Тревите утре ще са весели / и тънък въздух / с крила на пчела“, когато „Децата ми, като всички деца / живеят без минути / в истина и мигове“. А бялата църква с шъркеловото гнездо е увенчана:

И с кръст.
Тънък и непоклатим.
За фон – небето
и домове на хора.
Като всичко друго,
можеш да го изтълиши
и с едра четка, и с тънкописец,
(„Етиюд за църква“)

Худ. Иван КОСТОВ, Легенда

с езика на високата литература.

Ето така:

МЕКОТА

Замръкват камъните тази вечер,
налепи със спокойствие и слънце.
Заоблени,
омекотени от дългата си памет
за пътища и корени, и къщи.
За разказите на дълбока и вятъра,
че съществуват кръговрат,
пространства и посоки.

Поезия, която, освен че трябва да се чете бавно, иска съпричастност, разбиране, дописване, която звучи „Като връзка / раздяла / въпрос / удивление / финал / желание за още“. Именно: „желание за още“.

Владимир ШУМЕЛОВ

Данка КАЛЧЕВА, „Небе и домове на хора“ (ред. Марин Бодаков, худ. на корицата и илюстрациите Бояна Петкова, изд. „Фабер“, В. Търново, 2018).

ТЕБЕШИРЕНИЯТ ЧОВЕК

Виолета БОНЧЕВА

Известно време бях репортер за съда. По няколко пъти дневно, влизайки и излизайки от съдебната палата, чантата ми минаваше през скенера. Полицианте ме познаваха, но това не им позволяваше да нарушават правилника. Усмиваха се вежливо, поздравяваха ме и питаха кое ще е най-интересното дело за деня, но компромис за чантата ми нямаше.

Веднъж най-младият, който наблюдаваше екрана, ми даде знак да отида при него.

- Струва ми се, че в чантата ви има автоматичен нож?

Погледнах го изумено, но веднага се сетих, че предния ден бях взела със себе си такъв един екземпляр с компас и часовник, за да го покажа на един планински спасител, който щеше да идва на интервю в редакцията.

- Пропускът е мой, забравих го снощи в чантата си... - усмивнах се невинно.

- Няма проблем – успокои ме полицаят. – На излизане от съда ще ви го дам...

Този малък автоматичен нож „откупих“ от Марко, моята половинка, за един железен лев, на третия ден от новата година, в любимия клуб, „Бирхалето“. Не знам защо трябваше да го платя символично, може би за да не влезе в употреба между нас, тъй и не разбрах. Но почти винаги го вземах със себе си, когато прекосяхах гората – парк, до която живеем. През огромната борова територия винаги можеш да налетши на нещо впечатляващо, като например група, която посреща с песен и танц изгрева на слънцето, друга група, която изпраща залеза с химни, любовна двойка в страстен момент или спотане между дърветата ексхибиционист – такъв, че ако го замериш дори с малко камъче, ще преоре жиливия храсталак със спирт. Да не говорим за малкия автоматичен нож... Всъщност, този тип фигури, ексхибиционистите, не са опасни, а съприкосновението с последователите на Дъновизма – екзотични.

Същинската напаст са наркоманите и някон други бродещи, част от които направо изроди, и комплексари. Те за едното нищо могат да ти вземат живота. Макар че, в крайна сметка – каквото ти е писано...

Тогава се върнах от коледното празненство с такси. Обикновено моля пофьорите да ме изчакат, докато вляза във входа, но този път не го направих. Стори ми се, че таксиджията е нещо кисел, неконтактен и груб. Използвах момента, докато той маневрираше с колата на паркинга, за да изтичам по стълбището към площадката на първия етаж.

Лампичката на таблото ми показва, че асансьорът е на последния, тринайсет етаж на кооперацията. Разбира се, автоматичният нож беше в джоба на палтото ми, а ръката ми здраво го стискаше.

Докато асансьорът бавно се спускаше надолу, застанах с лице към входната врата, за да виждам от там дали някой няма да се появи, на страха очите винаги са големи... Когато

силно осветената кабина спря и аз се качих в нея, вместо да тръгне нагоре асансьорът потъна в тъмния тунел към мазетата...

Нали знаете какво е страх? Онова, което чувствате, когато имате усещането, че сте си направили хакарири - режеща болка в областта на стомаха, ледени тръпки по цялото тяло, тотално блокиране на двигателния апарат и сърце, което иска да се пръсне...

Трите секунди разстояние, което трябваше да измина, ми се сториха безумно дълги и обречени... Пръстите ми се вледениха, включително и палецът върху бутона на ножа. Само за миг допуснах, че някой може да е повикал асансьора, а после да се е прибрал пеша по стълбите. В друга една десета от мига ми дойде на ум за книгата на Карлос Кастанеда, „Пътуване към Икстлан“, от която

разбрах, че страхът се лекува със смелост – марш с високо вдигнато коляно и песен, която да огласява всемира. И, полудявайки от ужас, запях... Първата песен, за която се сетих, беше за юнака балкански, но когато застанах в дъното на асансьора, обърнах се с лице към вратата и закрещях с цяло гърло “Тих, бил Дунав”, като е д н о в р е м е н н о започнах да марширувам на едно място и от ударите на токовете на ботушките ми, се получаваше грандиозно ехо, което се понесе по цялата шахта. Продължих да пея и когато вратата се отвори и срещу мен застана млад мъж с тебеширено лице и изумен поглед. Тебеширеният човек, помислих. Ако беше луд – нямаше начин да не се е изплашил, допускаяйки, че си има работа с нетрезва личност, сетих се за поговорката, „и лудият бяга от пияния“. Ръката ми стисна кокалената дръжка на хладното оръжие. По някаква вътрешна команда мълкнах и смело се възрях в очите му.

- На кой етаж отивате? - почти изкрещях.

- На последния – информира ме мъжът.

- При кого?

- Няма значение – отговори с равен глас той и направи крачка напред.

- Стой там!

Извадих си ръката от джоба и натиснах бутон. От дръжката изскочи стоманеното острие с вдлъбнат къс канал, насочено право срещу непознатия.

Изведнъж лицето му се озари.

- Ако ви доближа – какво ще направите?

- По-добре стойте там!

- А ако дойда съвсем близо?

- Ще ви нараня!

Забелязах, че трептенето на ръката ми беше изчезнало, заедно с Дунавския марш и безумния тропот на ботушките. Защото Тебеширеният човек бавно запристъпя към мен и аз трябваше да се концентрирам, за да не пропусна момента, в който да замахна за отбрана.

- Ако си мислите, че ще изиграя ролята на мекушавата героиня от филмите, която не се сещава да действа – няма да се получи. Предупреждавам ви за втори път, не пристъпвайте към мен, ще ви нараня...

- А ще можете ли да го направите смъртоносно? – изкриви тебеширената си усмивка непознатият.

- Убедена съм...

- Сериозно?!

- На тъй въпрос – тъй отговор! – снисихи гласа си.

И в последния миг преди да вдигне ръцете над главата си и да полети сам

- Кой е вашият етаж?

- Четвъртият.

Тебеширеният човек натисна копчето за четвъртия етаж. Когато слизах и минах покрай него, лъхна ми на кръв и студ.

- Съжалявам, че ви изплаших толкова... - почти се усмихна той.

- А аз съжалявам, че ви нараних, ще се обадя веднага на сто и дванайсет...

- На никого няма да се обаждате, запомнете, на никого, аз сам ще се оправя... Обещавате ли?

- Да – отговорих и побързах да притворя вратата.

- И още нещо, много сте смела и пеете като истински воин...

Дълго стоях под душа. Когато се отпуснах от топлата вода, тялото ми отново се затресе. Налях си чаша червено вино и се почувствах по-добре след последната глътка. Сигурно то ме

Донка МИТКОВА, Тя закъсня

Георги

КАЛЧЕВ

АЛКОХОЛИК

ЛИРИЧНО

Прочела новите му стихове, на рамото му тя реве: - Сърцето ти, разбирам, е от лед - за мене няма даже ред!

ЕПИТАФИЯ

Така накрая се получи: живя живот като говедо, а свърши като... куче.

ПРОСТ ЛИ

Прост, прост, но за важен гост на пост - вдига първи тост.

ДОСТИЖЕНИЕ

Не беше, твърдо не стопроцентов плагиат; и мисъл негова се срещаше чат-пат...

СМЕЛОСТ

Изправи срещу мафията ръст. Закани й се само с пръст, и... лека му пръст!

ЕКСТРАСЕНС

Разбрал, че може и без ценз, обяви се той за екстрасенс. Умееше добре нуждаещия да го обере. Глупаци - колкото си шеш - е лесно с приказки да оплетеш. Разбира се, е грях по всичките да хвърляш прах. Със дарба някои са свине - за тях със ореол се пише.

СЪОТВЕТНО

За млад еж - млада жена. За стар еж - старо вино. Комбинацията - за аристокрацията!

ЛОГИЧНО

От своята майка наследила тя фигурата сексапилна, но много по ми стана мила с наследството във зона вилна.

ФАСАДА

Моля те, замълчи, замълчи, имаш тяло, прекрасни очи... Не разваляй ти всичко това със бибристов и празни слова!

Емил ПОПОВ

МЕКАНЕ

Отдавна се чудиме, дълго се маеме как да започнем сякаш не знаеме. Защото не можеме да разбереме, как и кога се налага да спрем.

Че трудно е, вярвайте, днес да посочите кой някога не си е научил уроците, да назовете по име и възраст човека, който за първи път почнал да мека.

Сега си работиме, пишеме, спиме... Вярно от грешно дори не делиме и всички говориме както си знаеме. За правоговора само мечтаем.

Обхваща заразата всякаква медия. Казват, че станала май епидемия. Обаче зевзек „защитава“ човека – стигнал таванчето - нека си мека.

Решихме набързо дотука да спрем. Що ни са ядове пак да береме? Току виж съобщили в нашата държава, че мекането се узаконява.

ВЪРНЕТЕ СИ ПРОСТОРА

Вдигнете от компютрите главите. Върнете на очите си простора. Излезте вън, преследвайте мечтите - за ден бъдете като всички хора,

че живият живот не е в екрана. Там всичко се явява и застива. Динамиката в чувствата я няма - без нея красотата си отива.

Днес техниката всеки завладява, обсебва го, пред нея коленичи. Какво тогава ценно му остава, лиши ли го от песните на птици?

Забравят се на миналото дните: младежки порив, чувствата големи, любовен трепет, пламъка в очите... не трябва ли със себе си да вземем?

Човек за реч човешка зажаднява. Макар и сам, дори сред непознати, върви и слуша хорската гълчава, спокоен размишлява, без да чати.

Излезте вън, вкусете свободата! Върнете на душата си простора – да слушате не само тишината, а жива реч - гласът на хора!

Юз АЛЕШКОВСКИ

ДРУГАРИО СТАЛИН

Другарю Сталин, учен сте голям, в науките достигнал необятна, а аз съм прост съветски арестант и брянски вълк тук имам за приятел.

Защо съм тук – не зная, да Ви кажа, но прокурорите ни винаги са точни и ето в Турухан съм днес наказан, където царят беше Ви заточил.

И ето, в Туруханско се намирам, тук часовите са груби от студа, причината, естествено, разбирам – изострената класова борба.

Живота си през грях сме го вървяли, срещу съдбата зла да станем по-добри, ний тъй сме вярвали във Вас, другарю Сталин, както във себе си не вярвахме дори.

Ту дъжд, ту сняг, мушци се събрали, в тайгата сме, до утрото сме в нея, Вий от искра тук пламък сте разпалил, благодаря – на огъня се грея.

Другарю Сталин, ти не спиш по нощите, прислушвайки се във дъждовен шепот, а ний лежим на наровете прости и спим до сутринта като утрепани.

Аз виждам Ви – със дъбовите клонки на китела – приемате парад, а ний сечем леса и сталински отломки върху главите ни, като по-рано, падат.

Гърдите Ви с награди, с медали са покрити, от грижите сте вече посивял, от заточение Вий бягахте шест пъти, а аз – глупак – веднъж не съм успял.

Погребвахме завчера двамата марксист, с платно не ги покривахме изобию, единият е бил със десни уклонисти, а вторият, оказа се, че нямал нищо общо.

Преди към оня свят да се отпрати, Ви завеща тялото и със въдрвен език със всичко тук помоли да се справите, възкликна тихо: “Сталин е умник!”

Живейте още век, другарю Сталин, дори да пукна тук, ще си умра спокойно – чугунът и стоманата ще станат на душа от населението двойно.

Превод: Иван ГРУЕВ

Росица ПОПЧЕВА, Трите стълби

Адрес: 6003 Ст.Загора, ул.Хр. Ботев 4

Главен редактор: Йордан АТАНАСОВ
тел: 042/649-110 , 042/980-088, GSM 0888790135

Зам.главен редактор: Красимира БОЖАНОВА

Редактори: Румен СТОЯНОВ, Иван БОЧЕВ

Издател: НЧ “Даскал Петър Иванов”
e-mail: lit_glas@abv.bg

Интернет страница: literaturenglas.com

IBAN: BG14 UNCR 7630 1074 8633 90 BIC: UNCRBGSF

УниКредит Булбанк Стара Загора

Печат: “ЛИТЕРА ПРИНТ” АД - Стара Загора

Не се връщат и не се редактират материали!
Абонамент - само в редакцията

ДЪРЖАВНА ОПЕРА - СТАРА ЗАГОРА

49-ти ФЕСТИВАЛ НА ОПЕРНОТО И БАЛЕТНОТО ИЗКУСТВО

СТАРА ЗАГОРА 2018 (27.11 – 8.12)

Валентин ДОНЧЕВСКИ, Танц

27.11 19:00 Зала Опера
Държавна опера – Стара Загора
Премиера ДОН КИХОТ

Балет в две действия от Лудвиг Минкус,
Хореография и режисура Аршак Галумян -
солист и хореограф на Щатсбалет-Берлин,
Диригент Ивайло Кринчев, Художник де-
кори и костюми Салваторе Русо, Асистент-
хореограф Красина Павлова - солистка на
Щатсбалет-Берлин

Действащи лица и изпълнители: Алексан-
дър Желев, Анелия Димитрова, Томоки
Ишиго, Калин Любенов, Мартина Префе-
то, Фиорди Лоха, Станко Танев, Ивайло
Янев, Марта Перез, Рихо Хирано, Нанако
Имаи, Харука Суга, Рио Сузуки, Ивайло
Янев, Фредерико Пинто, Ромина Славова,
Фиорди Лоха.

Балетът „Дон Кихот“ е сред върховите
постижения на класическия танц. Солис-
тът и хореограф Аршак Галумян /Arshak
Ghalumyan/ е хореограф и премиер солист
на Щатсбалет-Берлин. Възпитаник е на
Националното балетно училище в Ереван
и училището по балет на Хамбургската
опера. Асистент-хореограф е Красина Па-
влова /Krasina Pavlova/ - примабалерина
на Щатсбалет-Берлин и гордост за своята
учителка Силвия Томова, артистичен
директор на балета на Старозагорската
опера.

29.11 19:00 Зала Опера
Симфоничен оркестър - Пазарджик
БЕТОВЕН И ЧАЙКОВСКИ
Симфоничен концерт
Диригент Дмитрий Василюв
Солист Теодора Сороков
Лудвиг ван Бетовен – Концерт за цигулка
и оркестър
П.И.Чайковски – Симфония №2

Дмитрий ВАСИЛИЕВ е роден през 1967
г. в Ленинград. Солистичният му дебют
като цигулар е на 6 години в Голямата зала
на Ленинградската филхармония. Учи в
Специализираното музикално училище
към Консерваторията под ръководството
на професор А. Кнайфел и в Московската
консерватория при проф. Й. Чугаева и А.
Мелников. През 1989 г. е концертмайстор на
съветско-германския симфоничен оркестър
под ръководството на Валерий Гергиев, а
през 1990 г. е концертмайстор и на съвет-
ско-американския симфоничен оркестър
под ръководството на Леонард Слаткин. От
1991 г., все още като студент, е назначен за
художествен ръководител на Ансамбъл за
солисти от Московската консерватория. В
периода 1992 - 1997 г. е първият концертмай-
стор на ансамбъла «Московски солисти» под
Юри Башмет. През 2015 г. е диригент и ху-
дожествен ръководител на Международния
младежки оркестър «Чайковски».
Теодора КЪСМЕТСКА-СОРОКОВ е родена
през 1977 година в София в семейство на
музиканти. От 1994 до 2002 година следва
в Университета по музика и сценични изку-
ства във Виена. През 2002 - 2004 г. продължа-
ва обучението си при проф. Минчо Минчев
във Виешето училище по Музика и прилож-
ни изкуства „Folkwang“ в Есен. Концертира
с Виенския симфоничен оркестър, Виенския
камерен оркестър, „Wiener Concertverein“,
Виенска камерна филхармония и др. От
2005 година работи в „Tonkünstler Orchester
Niederösterreich“ в групата на първи цигулки.
От 2017 г. е в Люксембургския ансамбъл

ARS Nova Lux. Професор е по цигулка във
Виенската Прайнер консерватория.

30.11 19:00 Зала Опера
Държавна опера – Пловдив
КАТЕРИНА ИЗМАЙЛОВА
Опера в четири действия от Дмитрий
Шостакович
Диригент Абзал Мухитдинов
Режисьор Вера Немирова
Пластика Силвия Томова
Сценография и костюми Димана Латева
Диригент на хора Драгомир Йосифов
Концертмайстор Виеслав Новак

3.12 19:00 Зала Опера
Танцова компания „Стрийм Денс“
IN-BETWEEN
съвременен танцов спектакъл
Идея и хореография: Ангелина Гаврилова
и Филип Миланов
Музика М. Рихтер
Изпълняват: Елизабет Якимова, Мария
Касабова, Петя Колева, Валери Миленков
и Стефан Вучов
През 2015 г. получава национална награда
„Икар“ за съвременен танц и пърформанс
със същия спектакъл. През 2017 г. е номини-
ран от Асоциацията на хореографите
в България за наградата „Златна муза“ в
категория съвременен танц.

4.12 19:00 Зала Опера
Македонска опера и балет - Скопие
СЕВИЛСКИЯТ БРЪСНАР
Опера в три действия от Джоакино Росини
Режисьор Урсула Хорнер
Сценография Мария Ветероска
Костюми Мария Пупучевска
Действащи лица и изпълнители: Мариян
Иваноски, Елена Кончар, Благой На-
цоски, Владимир Саздовски, Небойша
Бабик, Николина Яневска, Кристијан
Антовски, Тихомир Якимовски, Невен
Силиановски.

Класическото заглавие на Росини ще бъде
представено в нов прочит на австрийската
режисьорка Урсула Хорнер. Тя е възпита-
ник на Университета по музика и сценични
изкуства във Виена, участвала е в над 30
постановки във Виенската опера, а по-къс-
но режисира мюзикъли и опери в Европа и
САЩ. Работила е съвместно със световния
филмов режисьор Роман Полански.

5.12 19:00 Регионална библиотека
„Захарий Княжески“
Ансамбъл за съвременна музика –
Люксембург ARS NOVA LUX
Петя Петрова – мецосопран, Кае Ширази-
лиано, Мария Митева -флейта, Теодора
Сороков -цигулка, Йосип Драгнич -китара
Виктор Краус -перкусия
Програма: Жак Ибер (1890-1962), Дмитрий
Шостакович (1906-1975), Исак Албениз
(1860-1909), Виктор Краус (1982), Алексей
Герасимец (1987), Марин Вълчанов (1949-
2017), Албена Врачанска (1965), Астор
Пианола (1921-1992)
Музикантите, които идват от различни
точки на света (Япония, Хърватско, Ав-
стрия и България), се събират по различни
причини в Люксембург, където обединяват
енергия, темперамент и традиции, за да
създадат музика, изпълнена с емоция и
елегантност.

6.12 18:00 Зала Опера
Държавна опера - Варна
ДЖОКОНДА
опера от Амилькаре Понкиели
Диригент Григор Паликаров
Режисура и сценография Кузман Попов
Костюми Ася Стоименова
Хореография Румяна Малчева
Диригент на хора Цветан Крумов
В главните роли: Габриела Георгиева,
Бойка Василева, Евгений Станимиров, Да-
ниела Дякова, Пламен Димитров, Валерий
Георгиев

7.12 19:00 Зала Опера
Оркестър на Държавна опера – Стара За-
гора 150 ГОДИНИ СЛЕД РОСИНИ
Диригент Ивайло Кринчев
150 години след смъртта на Росини ще
бъдат представени увертюри, арии и ан-
самбли от огромното му творчество, които
са сравнително непознати за българската
сцена.

8.12 16:00 Общински съвет - засед.зала
Държавна опера – Стара Загора
Премиера
ПРОЦЕСЪТ МЕРИЛИН МОНРО
Камерна опера от Роланд Баумгартнер
Либreto Джейрон Тино
Диригент Андрия Павлич
Режисьор Огнян Драганов
Сценография Тодор Демеров
Адаптация костюми Теодора Джамбазова
Участват солисти, хор и оркестър от Дър-
жавна опера - Стара Загора

8.12 19:00 Зала Опера
Софийска опера и балет
ЛЕШНИКОТРОШАЧКАТА
Балет от П.И.Чайковски
Хореография и режисура Юрий Григорович,
Художник - Симон Вирсаладзе
Асистент балетмайстор Николай Симачов
Репетитори: Мария Илиева, Ясен Вълчанов,
Диляна Никифорова, Риолина Топалова,
Иванка Касабова
Помощник-режисьор Риолина Топалова
Художествен ръководител на балета Сара
- Нора Кръстева ; Участват солисти и кор-
дебалет на Софийска опера и балет
Действащи лица и изпълнители: Кате-
рина Петрова, Цецо Иванов, Кирил Иванов,
Матю Уитъл, Вяра Иванчева, Хавиер Роме-
ро, София Цуцакова, Георги Банчев
Лешникотрошачката-кукла - Александра
Дрангажова, София Цуцакова, Джон Абe-
нанти, Венера Христова, Румен Бонев, Вяра
Иванчева, Никола Арнаудов, Агнес Киил,

Георги Аспарухов, Александра Дрангажова,
Хавиер Ромеро, Марина Маринова, Иван
Георгиев, Ирина Желева,
Финален валс и апотеоз - Елена Петрова,
Милена Тодорова , Натали Братанова Памe-
ла Пандова, Георги Банчев, Богомил Менки-
зе, Георгиос Хазополос, Теодор Воденичаров
*Пьотр Илич Чайковски композира балета
«Лешникотрошачката» през 1891-1892 г.
Произведението на Чайковски има огромен
успех в Ню Йорк, като от тогава се поставя
традиция балетът да се играе всяка година
по Коледа. До 1988 г. в Софийската опера и
балет се е играла версията «Лешникотро-
шачката» на Василий Иванович Вайнонен.
Постановката на Юрий Григорович, както
пишат тогавашните печатни медии, е
пълнен триумф на руската музика и хорео-
графия.*

СЪПЪТСТВАЩА ПРОГРАМА

27.11/18:00 - 8.12 Опера - фойе
РИМ. БОРИС ХРИСТОВ – фотографска
изложба съвместно с Къща-музей „Борис
Христов“

28.11/18:00 - Опера - фойе
СБЪДВАНЕТО НА МЕЧТИ – документален
филм, автори Елена Драгостинова и Йордан
Бойчев, посветен на софийския дом на Борис
Христов - вход свободен

29.11/17:00 - Регионална библиотека “Заха-
рий Княжески”
СВЕТЪТ НА ФЕСТИВАЛИТЕ - представяне
на книгата от Любомир Кутин
30.11-3.12 Регионална библиотека “Захарий
Княжески”
МАЙСТОРСКИ КЛАС ПО ЦИГУЛКА НА
ТЕОДОРА КЪСМЕТСКА – СОРОКОВ
1.12 / 16:00 - Опера - фойе
СТЕФКА МИНЕВА И НЕЙНИТЕ ВЪЗПИ-
ТАНИЦИ – концерт на оперната студия на
Стефка Минева - вход свободен
3.12/17:00 - Регионална библиотека “Захарий
Княжески”
КОНЦЕРТ-ПРОДУКЦИЯ - участници в
майсторския клас на Теодора Късметска -
Сороков - вход свободен
7.12/10:00-17:00 - Регионална библиотека
“Захарий Княжески”
«ОТ ИНОВАЦИЯТА ДО РЕАЛИЗАЦИЯТА:
Съвременни тенденции и практики в страте-
гическото управление и предприемачеството
в изкуствата“ - семинар на проф. д-р Лидия
Върбанова - участие с апликационна форма
на адрес www.operasz.bg